

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

27. juli 2011

SVAR PÅ UDVALGSSPØRGSMÅL

Vedrørende forbrugerrettighedsdirektivet

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets besvarelse af spørgsmål 6 ad KOM (2008) 0614 af 28. juni 2011 vedrørende en skadelig bestemmelse i kompromisforslag til forbrugerrettighedsdirektivet stillet efter ønske fra Eva Kjer Hansen (V).

Lene Espersen

Besvarelse af spørgsmål 6 alm. del stillet af Folketingets Europa-udvalg efter ønske fra Eva Kjer Hansen.

Spørgsmål:

Ministeren bedes kommentere Dansk Erhvervs henvendelse fra Folketingets Europaudvalg (KOM (2008) 0614 – bilag 13) vedrørende en skadelig bestemmelse i det foreliggende kompromisforslag til forbrugerrettighedsdirektivet samt give en kort status på, hvordan det foreliggende kompromisforslag ser ud nu?

Svar:

Til brug for besvarelsen har jeg indhentet følgende udtalelse fra Justitsministeriet: ”

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder blev fremsat den 8. oktober 2008. Forslaget har været behandlet i en arbejdsgruppe under Rådet, og de skiftende formandskaber har i den forbindelse fremlagt en række reviderede revisioner af forslaget.

På et rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 24. januar 2011 vedtog Rådet en generel indstilling vedrørende forslaget på grundlag af en revideret version af 10. december 2010. Danmark tilsluttede sig på dette rådsmøde – på baggrund af et forhandlingsmandat indhentet i Folketingets Europaudvalg den 3. december 2010 – den generelle indstilling.

Europa-Parlamentet drøftede herefter på en plenarforsamling den 24. marts 2011 – på grundlag af en rapport udarbejdet af Europa-Parlamentets Udvalg for det Indre Marked og Forbrugerbeskyttelse (IMCO-udvalget) – en række ændringsforslag og konsoliderede de pågældende forslag i forbindelse med en vejledende afstemning, idet Europa-Parlamentet samtidig sendte sagen tilbage til fortsat behandling i IMCO-udvalget.

I april 2011 indledte det ungarske formandskab på vegne af Rådet forhandlinger om forslaget med Kommissionen og Europa-Parlamentet med henblik på at opnå en førstebehandlingsaftale om forslaget.

Det ungarske formandskab oplyste den 10. juni 2011, at der nu var opnået enighed med Kommissionen og Europa-Parlamentet om en kompromistekst. Kompromisteksten blev behandlet på et COREPER-møde den 15. juni 2011, hvor 25 medlemslande ud af 27 tilkendegav, at man kan støtte den opnåede kompromistekst. Som et af de 25 lande tilkendegav

Danmark på grundlag af forhandlingsmandat indhentet i Folketingets Europaudvalg den 3. december 2010, at også Danmark kan støtte kompromisteksten. Efterfølgende har ét af de to medlemslande, der ikke kunne støtte kompromisteksten, meddelt, at dette land nu også støtter det opnåede kompromis.

Rådet oversendte herefter kompromisteksten til Europa-Parlamentet, der på en plenarforsamling den 23. juni 2011 vedtog denne (615 stemmer for, 16 imod, 21 hverken for eller imod).

På nuværende tidspunkt udestår alene Rådets formelle godkendelse af kompromisteksten. Dette spørgsmål forventes behandlet på et rådsmøde til efteråret.

Det er Justitsministeriets generelle opfattelse, at den kompromistekst, der er opnået enighed om, bygger på en fornuftig afvejning af på den ene side hensynet til forbrugerne og på den anden side hensynet til de erhvervsdrivende, der – også fremover – vil sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau her i landet og bidrage til et velfungerende indre marked.

2. Som anført under pkt. 1 indhentede økonomi- og erhvervsministeren et forhandlingsmandat i Folketingets Europaudvalg den 3. december 2010. Økonomi- og erhvervsministeren redegjorde i den forbindelse for den senest reviderede version af forslaget.

Om indholdet af Rådets generelle indstilling henvises der bl.a. til notat af 23. marts 2011 om lovgivningsmæssige konsekvenser (forbedringer og forringelser af forbrugerbeskyttelsen) af Rådets generelle indstilling af 24. januar 2011 vedrørende forslaget til et forbrugerrettighedsdirektiv, der var vedlagt Økonomi- og Erhvervsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 5 vedrørende Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder (KOM (2008) 614 endelig), som udenrigsministeren fremsendte til Folketingets Europaudvalg den 29. marts 2011.

I det følgende beskrives de væsentligste ændringer, der som led i forhandlingerne med Kommissionen og Europa-Parlamentet er foretaget i Rådets generelle indstilling om forslaget. Ud over de nævnte ændringer er der foretaget en række ændringer af mindre væsentlig og/eller teknisk karakter.

Det bemærkes, at den endelige vurdering af de lovgivningsmæssige konsekvenser for dansk ret vil skulle foretages i forbindelse med gennemførelsen af det vedtagne direktiv.

2.1. I Rådets generelle indstilling var en fjernsalgsaftale defineret som enhver aftale, hvor den erhvervsdrivende med henblik på aftalens indgåelse udelukkende anvender en eller flere former for fjernkommunikationsteknikker, og hvor den erhvervsdrivende og forbrugeren ikke mødes fy-

sisk, jf. artikel 2, nr. 6.

I kompromisforslaget stilles der ved definitionen af en fjernsalgsaftale i bestemmelsen tillige et krav om, at der skal foreligge et såkaldt system for fjernsalg (det vil sige, at den erhvervsdrivende som led i sin markedsføring har etableret et system til indgåelse af aftaler ved brug af fjernkommunikationsteknikker, f.eks. en hjemmeside, hvor der kan afgives en ordre, eller et system med postordresalg).

Den i kompromisforslaget foreslåede definition svarer til gældende dansk ret, jf. forbrugeraftalelovens § 4.

2.2. I Rådets generelle indstilling var passagertransportområdet undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Efter kompromisforslagets artikel 3, stk. 2 a, litra k, vil enkelte af direktivets bestemmelser finde anvendelse på passagertransportområdet. Det drejer sig om artikel 11, stk. 1a, hvorom der henvises til pkt. 2.5. nedenfor, artikel 22 b om forbud mod at kræve mere i gebyr for anvendelse af bestemte betalingsmåder, end omkostningerne herved berettiger, og artikel 28 b om udtrykkeligt samtykke fra forbrugeren til ekstrabetalinger.

Den foreslåede bestemmelse om, at visse af direktivets bestemmelser skal finde anvendelse på passagertransportområdet, nødvendiggør ændringer af dansk ret. Det skyldes bl.a., at aftaler om transport er undtaget fra forbrugeraftalelovens regler om oplysningspligt, jf. forbrugeraftalelovens § 9, stk. 2, nr. 2.

2.3. Kommissionens oprindelige forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder indeholdt i artikel 5 en række centrale oplysninger, som den erhvervsdrivende skal give forbrugeren forud for indgåelse af enhver forbrugeraftale. I Rådets generelle indstilling var bestemmelsen udgået.

I kompromisforslaget er artikel 5 genintroduceret i forslaget. I bestemmelsen opregnes som nævnt en række centrale oplysninger, som den erhvervsdrivende skal give forud for indgåelse af enhver forbrugeraftale, der indgås på den erhvervsdrivendes faste forretningssted. Bestemmelsen medfører, at den erhvervsdrivende skal give forbrugeren oplysning om bl.a. varens eller tjenesteydelsens væsentligste karakteristika, kontaktoplysninger, varens eller tjenesteydelsens samlede pris, aftalens varighed mv. Medlemslandene har dog mulighed for at fastsætte, at bestemmelsen ikke skal finde anvendelse på dagligdags transaktioner ("day-to-day transactions"), som opfyldes med det samme.

Det følger af bestemmelsen endvidere, at den gennemføres som minimumsharmonisering, og medlemslandene har dermed mulighed for at indføre yderligere informationsforpligtelser. Dette gælder dog ikke for fjernsalgsaftaler og aftaler indgået uden for fast forretningssted, der fort-

sat er særskilt reguleret i forslagens kapitel III.

Kompromisforslagets artikel 5 nødvendiggør ændringer af gældende dansk ret, idet der i dansk ret ikke findes generelle regler om, at den erhvervsdrivende skal give forbrugeren bestemte oplysninger forud for indgåelse af enhver forbruger aftale. Markedsføringslovens §§ 13 og 14 indeholder dog krav om henholdsvis afgivelse af visse prisoplysninger i forbindelse med erhvervsmæssigt udbud af varer og afgivelse af visse oplysninger i forbindelse med forbrugeres kreditkøb.

2.4. Efter kompromisforslagets artikel 10, stk. 1, skal de oplysninger, der følger af artikel 9, i aftaler indgået uden for fast forretningssted stilles til rådighed for forbrugeren på en klar, letlæselig og forståelig måde på papir eller, hvis forbrugeren samtykker heri, et andet varigt medium.

Der er endvidere indsat en ny bestemmelse i artikel 10, stk. 2aa, hvorefter medlemslandene kan fastsætte regler om at lempe den erhvervsdrivendes oplysningspligt efter artikel 9 ved aftaler om udførelse af reparation og vedligeholdelse, der indgås uden for den erhvervsdrivendes faste forretningssted i forbindelse med, at forbrugeren udtrykkeligt har anmodet den erhvervsdrivende om at udføre det pågældende reparations- eller vedligeholdelsesarbejde. Omfattet af bestemmelsen er reparations- eller vedligeholdelsesarbejder, der udføres straks, og hvor forbrugers betaling ikke overstiger 200 euro.

Kompromisforslagets artikel 10, stk. 1 og 2aa, indebærer ændringer i forhold til gældende dansk ret.

2.5. Kompromisforslaget indeholder i artikel 11, stk. 1a, en bestemmelse, hvorefter den erhvervsdrivende, når en fjernsalgsaftale indgås via et elektronisk medium, og forbrugeren forpligtes til at erlægge en betaling, klart og på en fremtrædende måde skal gøre forbrugeren opmærksom på en række af de oplysninger, der følger af artikel 9, umiddelbart inden forbrugers afgivelse af sin bestilling. Af bestemmelsen følger det endvidere, at den erhvervsdrivende skal sikre, at forbrugeren, når denne afgiver sin bestilling, udtrykkeligt bekræfter, at bestillingens afgivelse medfører en betalingsforpligtelse. Hvis bestillingens afgivelse sker ved et tastetryk (f.eks. aktivering af et bestillingsfelt på en hjemmeside på Internettet), skal feltet være markeret med ordene ”bestilling med pligt til betaling” eller på en tilsvarende entydig måde. Hvis dette krav ikke er opfyldt, er forbrugeren ikke bundet af aftalen.

Herudover indeholder kompromisforslaget en bestemmelse i artikel 11, stk. 2a, hvorefter forbrugeren, når denne afgiver en bestilling på den erhvervsdrivendes hjemmeside på Internettet, senest i begyndelsen af bestillingsprocessen på en klar og letlæselig måde skal oplyses om eventuelle leveringsrestriktioner samt om, hvilke betalingsmåder der accepteres.

Der findes i gældende dansk ret ikke bestemmelser svarende til den fore-

slåede artikel 11, stk. 1a og 2a.

2.6. Rådets generelle indstilling indeholdt i artikel 13, stk. 2, en bestemmelse, hvorefter forbrugerens fortrydelsesfrist først skulle udløbe 6 måneder efter det tidspunkt, der fremgår af artikel 12, stk. 2 (det vil sige 6 måneder efter enten aftalens indgåelse (i tjenesteydelsesaftaler) eller levering (i aftaler om varekøb), når den erhvervsdrivende har undladt at give de oplysninger, der fremgår af artikel 9. I kompromisforslaget er fortrydelsesfristen i tilfælde af den omhandlede karakter forlænget til 12 måneder.

Efter gældende dansk ret udløber forbrugerens fortrydelsesfrist i fjernsalgsaftaler 3 måneder efter, at forbrugeren har fået varen i hænde, eller aftalen om levering af en tjenesteydelse er indgået, når den erhvervsdrivende ikke har opfyldt sin oplysningspligt, jf. forbrugeraftalelovens § 18, stk. 3. Forslaget indebærer således i forhold til sådanne aftaler en forlængelse af den gældende fortrydelsesfrist.

2.7. Direktivforslagets artikel 16 vedrører den erhvervsdrivendes pligter i tilfælde af forbrugerens fortrydelse af aftalen.

Ifølge artikel 16, stk. 1, i Rådets generelle indstilling er den erhvervsdrivende forpligtet til at refundere ethvert beløb, vedkommende har modtaget fra forbrugeren. Beløbet skal tilbagebetales til forbrugeren uden unødigt ophold og senest 14 dage efter den dato, hvor den erhvervsdrivende har modtaget meddelelsen fra forbrugeren om, at fortrydelsesretten gøres gældende.

Den nævnte bestemmelse er fastholdt i kompromisforslaget. Kompromisforslaget indeholder imidlertid i tilknytning hertil en bestemmelse om, at den erhvervsdrivende ved tilbagebetaling skal anvende samme betalingsmåde, som forbrugeren har anvendt, medmindre forbrugeren har meddelt udtrykkeligt samtykke til anvendelse af en anden betalingsmåde, og forudsat, at forbrugeren ikke pålægges omkostninger herved.

I kompromisforslaget er der endvidere indsat en ny bestemmelse i artikel 16, stk. 2, hvorefter den erhvervsdrivende fritages for betaling af meromkostninger ved levering, såfremt forbrugeren udtrykkeligt har valgt en anden og dyrere leveringsmåde end standardlevering.

Direktivforslagets artikel 16, stk. 1 og stk. 2, indebærer ændringer i forhold til gældende dansk ret.

Om direktivforslagets artikel 16, stk. 3, henvises der til pkt. 3 nedenfor.

2.8. Direktivforslagets artikel 17 vedrører følgerne for forbrugeren af at gøre fortrydelsesretten gældende.

Ifølge artikel 17, stk. 1, i Rådets generelle indstilling skal forbrugeren

betale de udgifter, der er forbundet med den direkte returnering til den erhvervsdrivende af varen. Dette gælder ifølge kompromisforslaget dog ikke, hvis den erhvervsdrivende har undladt at oplyse forbrugeren herom.

Direktivforslagets artikel 17, stk. 1, nødvendiggør ændringer i gældende dansk ret, idet der i dansk ret ikke findes regler om, at den erhvervsdrivende skal afholde udgifterne ved returnering af varen i tilfælde, hvor den erhvervsdrivende har undladt at oplyse forbrugeren om dennes pligt til selv at afholde udgifterne ved varens returnering.

2.9. I direktivforslagets artikel 19 er opregnet en række undtagelser til fortrydelsesretten.

Kompromisforslagets artikel 19, stk. 1, litra a, indeholder en (yderligere) undtagelse, hvorefter der ikke gælder fortrydelsesret med hensyn til tjenesteydelser, der er udført inden fortrydelsesfristens udløb, såfremt udførelsen er sket med forbrugers udtrykkelige samtykke, og forbrugeren er oplyst om, at denne vil miste sin fortrydelsesret. Der skal ifølge kompromisforslagets artikel 19, stk. 1, litra da, endvidere ikke gælde fortrydelsesret i tilfælde, hvor forbrugeren specifikt har anmodet om besøg af en erhvervsdrivende med henblik på dennes udførelse af hastende reparations- eller vedligeholdelsesarbejder.

Efter gældende dansk ret kan forbrugeren ikke fortryde købet af en tjenesteydelse, efter at arbejdet er påbegyndt med forbrugers samtykke, jf. forbrugeraftalelovens § 18, stk. 4. Herudover er køb af en tjenesteydelse, herunder hastende reparations- eller vedligeholdelsesarbejder, derimod efter gældende dansk ret ikke undtaget fra fortrydelsesretten.

2.10. I kompromisforslaget er der i artikel 21, stk. 1, lagt op til, at artikel 22 (om levering) og artikel 23 (om risikoens overgang) skal finde anvendelse på alle købsaftaler, herunder også købsaftaler indgået på den erhvervsdrivendes faste forretningssted, mens artikel 28 b om udtrykkeligt samtykke fra forbrugeren til ekstrabetalinger skal finde anvendelse på købs- og tjenesteydelsesaftaler samt aftaler om levering af vand, gas, elektricitet, fjernvarme og digitalt indhold, jf. artikel 21, stk. 2.

Efter kompromisforslagets artikel 22, stk. 1, er den erhvervsdrivende forpligtet til at lade den fysiske besiddelse af eller kontrol over varen overgå til forbrugeren uden unødigt ophold, dog senest 30 dage efter aftalens indgåelse.

Efter kompromisforslagets artikel 23, stk. 1, overgår risikoen for tab eller beskadigelse af varen til forbrugeren på det tidspunkt, hvor vedkommende eller en tredjemand angivet af forbrugeren, dog ikke befragteren, medmindre denne er antaget af forbrugeren, får varerne i fysisk besiddelse.

De nævnte bestemmelser indebærer ændringer i forhold til gældende

dansk ret.

3. Af det notat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om forbrugerrettigheder, som Dansk Erhverv har fremsendt til Folketingets Europaudvalg den 16. juni 2011, fremgår det bl.a., at det efter Dansk Erhvervs opfattelse er positivt, at flere af de forslag til ændringer, som Europa-Parlamentet har ønsket foretaget, og som ville være til skade for e-handlen og forbrugernes vilkår, ikke indgår i den opnåede kompromistekst.

Kompromisforslagets artikel 16, stk. 3, er efter Dansk Erhvervs opfattelse imidlertid problematisk, idet denne bestemmelse kan indebære, at den erhvervsdrivende skal tilbagebetale købesummen til forbrugeren, inden varen er modtaget retur. Den erhvervsdrivende har dermed ikke mulighed for at sikre sig, at varen er ubeskadiget. Den foreslåede retstilstand vil efter Dansk Erhvervs opfattelse kunne udnyttes af kriminelle, der vil kunne tilegne sig en vare og samtidig få tilbagebetalt købesummen.

3.1. Med hensyn til den bestemmelse i direktivforslagets artikel 16, stk. 3, som Dansk Erhverv har rejst kritik af, kan det oplyses, at bestemmelsen var indeholdt i Kommissionens oprindelige direktivforslag. Bestemmelsen indgik endvidere i Rådets generelle indstilling, som økonomi- og erhvervsministeren redegjorde for i Folketingets Europaudvalg den 3. december 2010.

3.2. Efter gældende dansk ret skal den erhvervsdrivendes tilbagebetaling af købesummen i tilfælde, hvor forbrugeren udnytter sin fortrydelsesret, ske snarest muligt og ved fjernsalg af varer senest 30 dage efter, at den erhvervsdrivende har modtaget varen retur. Det er efter Justitsministeriets opfattelse meget forståeligt, at Dansk Erhverv havde foretrukket et andet – og for de erhvervsdrivende mere gunstigt – udfald af forhandlingerne om forslaget på dette punkt.

Under forhandlingerne om forslaget i foråret 2011 har Dansk Erhverv flere gange rettet henvendelse til Justitsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet om spørgsmålet, og den danske regering har da også undersøgt, om det var muligt at finde en løsning, der i højere grad kunne tilgodese både hensynet til den erhvervsdrivende og hensynet til forbrugeren.

I forbindelse med de drøftelser af artikel 16, stk. 3, som har fundet sted i regi af Rådets arbejdsgruppe og i COREPER, har der imidlertid ikke været tilslutning til at se nærmere på den rejste problemstilling. Heller ikke Europa-Parlamentet har under forhandlingerne haft ønske om at ændre forslaget artikel 16, stk. 3.

3.3. Kommissionen skal tre år efter implementeringsfristens udløb udarbejde en rapport til Rådet og Europa-Parlamentet om anvendelsen af direktivet, jf. direktivforslagets artikel 46 b.

Kommissionen har over for Justitsministeriet oplyst, at Kommissionen i den forbindelse vil rapportere om – og om nødvendigt fremsætte ændringsforslag til – bestemmelser, som i praksis måtte give anledning til problemer, herunder misbrug. Dette gælder også eventuelle problemer, som måtte konstateres i relation til den praktiske anvendelse af den bestemmelse, som Dansk Erhverv har rejst kritik af.”